

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. za mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša.

Za oznanila plačuje se od četiristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska. Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je v Gospodskih ulicah št. 12.

Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

V Ljubljani 26. aprila.

Časnikarstvo ima prelepo nalogo, da vestno zabeleži vse, kar se po svetu godi, da izraža javno mnenje, razkriva nedostatke in kritikuje naredbe in dejanja, ki se ne strinjajo z duhom časa in z nazoni človeške družbe, da sem ter tja tudi na oder postavi in ožigosa posamičnika, ki postopa preveč samovoljno protizakonito, čegar sebičnost je tolika, da že preseza kazensko-zakonske meje.

Taka kritika je koristna, umestna in tudi proti posamičnikom opravičena. Nikdar pa se časnikar ne sme izpozabiti tako daleč, da bi napadal cele stanovne, kateri so kot taki nedotakljivi. Posamičnik bodi še tako krut slepar, radi tega pa vender ne smemo črniti in obrekovati celih stanov, kakor se je to pred par dnevi v slovenskem dnevniku praktikovalo.

Na svoje začudenje čitali smo ondu uveden članek, za katerega bi bilo pač boljše, da bi nikoli ne bil zagledal belega dne, ker je v njem preveč zlobe, neresnice in natolčevanja. Po znani Mahničevi taktiki pričanja omenjenega članka pisec izražati svojo nevoljo nad tem, da je vedno slišati le: „narod, narodnost, rodoljub, izdajica naroda“, katere besede mu kakor se vidi silno presedajo ter potem trdi, da se „marsikaka sleparija počenja na račun naroda“ in da so „osobito v zadnjem času učinili neki ljudje mej nami iz naroda brambeni zid, za kojim uganjajo svoje burke, kakor se jim zljubi.“

Ti stavki so pač pomilovanja vredni, ker neso nič drugega nego pavšalno obrekovanje. Ako se dogaja kaka sleparija, na dan ž njo! Po vejte brez vsake diskrecije dotična imena, to zahteva vaša čast, ako ste pošteni! Imenujte one, ki so iz naroda napravili brambeni zid, da za njim uganjajo svoje burke, imenujte jih brez odlašanja.

Isto velja za stavke, v katerih se toli neosnovano napada naše narodno trgovstvo. Dotični napad slóve: „V prodajalnici nahajate narodno kavo, cikorijo, robce, obleke, papir, zavitke, robo za obleko, da, celo „narodni“ jeruš imamo že. In ta ljubi narod, koji mora vse te stvari kupovati, ker so narodne in istotako tudi trgovec, ta narod, prav

za prav ta ljud, otipava žep in se povprašuje, čemu neki troši toli novcev, ko na teh „narodnih“ stvarih nič ni in je vse le gola sleparija.“

Tudi pri tem drznem napadu velja isto, kar smo prej rekli. Na dan s sleparijo! Objavite nemudoma, kdo slepari in s čim! Dvomimo pa, da bi Vam to bilo možno in preverjeni smo, da je le vse pavšalno obrekovanje. Naš trgovski stan sluje daleč okolu in je po vsej Cislitaviji na posebno dobrem glasu. Naši trgovci odlikujejo se po svoji izredni solidnosti in točnosti, kar Vam potrdi vsak trgovski potovalec, ako ga vprašate, ako Vam drugi viri neso pristopni.

Psihologično zanimiva je v omenjenem članku romantična povest o nekem hribovskem kapelanu in nekem „narodnem“ knjigotržcu na Slovenskem. Ne čutimo potrebe, da bi zagovarjali knjigotržca, kajti dotičnik bi se že sam branil, da je pisec stopil iz okvira brezimnosti, a tega pa ne moremo zamolčati, da se nam zdi vsa stvar izmišljena. Ne gledé na to, da je knjigotržčevo pismo prenaivno, se je pisec v svojo lastno zanjko ujel. Opisujoč poslano knjigo pravi namreč: „Knjigotržec poslal je mej drugimi knjigami starih za 18 gld. (l. 1865) in za nameček nekoliko starih beril za ljudske in meščanske šole in Levstikovo knjižico o „Kopitnem podkovstvu“.

„Risum teneatis!“ Slovenci ne zmoremo in nismo nikoli zmogli niti jednega berila za meščanske šole, a tu jih je knjigotržec srečnemu kapelanu kar nekoliko in celo starih poslal! Čudo! Še večje čudo pa je to je, da mej poslanimi knjigami bila tudi Levstikova knjižica o „Kopitnem podkovstvu“ To je redkost prve vrste! hitro v muzej ž njo! Poznali smo Levstika kot jezikoslovca, pesnika, kritika in celo kot čebelarja, a da je bil tudi živinozdravnik ali celo kovač in da je spisal knjižico o „Kopitnem podkovstvu!“ to nam je novo. Zato lepo prosimo, da nam blagovoljno naznanite ime famoznega knjigotržca, ki ima take specialitete v svoji zalogi!

Pregovor pravi: „Kdor laže, tudi krade.“ Omenjeni pisec je očitno lagal, kradel bi pa tudi rad, če ne drugega, pa poštenje našim trgovcem

in naposled še našim odvetnikom. Poslednje napal je neosnovano, govoril je kot slepec o barvah. Kajti, ko bi v tem oziru ne bil res slep, bi vedel, da je baš odvetništvo v naši ožji domovini zadnje, kateremu bi se smelo očistati, da koga odira. Odvetniška praksa baš v nas zavzema prvo mesto v vsej Avstriji. To Vam potrdi vsak, kdor le količkaj razmere pozna. Rečenemu piscu pa seveda ni bilo za resnico, zato jo je pačil. Njemu smoter sredstva posvečuje. Zato je hotel blatiti krasno naše gaslo „Svoji k svojim“, zato je hotel smešiti in črniti narodna prizadevanja, naše trgovce in odvetnike. A delo se mu je izjalovilo in stekel si ni drugega nego — pomilovanje, to pa v obilnej meri.

Prvo zborovanje „Zaveze slovenskih učiteljskih društev“.

(Drugi dan.)

V Ljubljani dné 23. aprila.

(Konec.)

Poročevalec učitelj g. Gabršek hoče sedaj preiti v kritiko sedanje šolske postave, a podpredsednik g. Razinger ga na zahtevo vladnega komisarja opomni, da ne sme kritikovati postave. Poročevalec Gabršek odvrne, da ako ne sme govoriti, bode to opustil.

Učitelj Ivan Krajnik opomni, da se po časnih vender razpravlja šolska postava, zakaj bi se tu pri zboru ne smela?

Učitelj Krašovec izjavi v imenu goriškega učiteljskega društva, da se ne bode udeležilo o tem oddelku razprave, ne debate, ne glasovanja. (Klici: „Vsaj o pravnih razmerah učiteljev poročajte!“) Poročevalec Gabršek: „Ne bom!“

Podpredsednik gosp. Razinger na zahtevo vladnega komisarja zopet opomni, da se o političnih stvareh ne sme govoriti: (Klici: „Pa vsaj predloge, naj poročevalec preč ta!“) Poročevalec Gabršek: „Ne morem!“

Vsled tega odpade poročanje o tem oddelku in poročevalec g. Gabršek poroča o ostalih nepolitičnih predlogih in nasvetuje: Osnovnošolski zakon naj skrbi za večji ugled učiteljskega stanu,

LISTEK

„Žive podobe“.

- Obljuba slovenskega naroda očetu Bleiweisu.
- Libuša prorokuje češko bodočnost Přemyslu.
- Pobratimstvo Čehov in Slovencev.

Na velikonočni ponedeljek bila je v korist podpornemu društvu naših vrlin velikošolcev na Dunaju prva predstava, pri kateri smo tudi videli v naslovu omenjene tri krasne žive podobe. Ker se bode radi dobrodelnega namena ta predstava ponavljala prihodnjo nedeljo v Ljubljanski čitalnici, bodi nam dovoljeno pojasniti, kaj predstavljajo rečene žive podobe, katere so nekatere Slovencev neprijazne kroge tako silno razburile in prestrašile, da so zagledali v njih neko politično demonstracijo. Pri nas je že tako, da marsikdo kaj vidi, česar ni.

Kakor blaženi genij, ki vodi naš narod in ki mu je odkazal pot kulturnega delovanja za bodoča stoletja, tako je oče Bleiweis bil, dokler je žil, in tako je njegov duh, v katerem je deloval za blagor našega naroda, še danes naš kažipot, oni genij, ki nas pouzdiga, da bremenimo za višjimi narodnimi idejali.

O! velike so te zasluge, in zato danes slavé in bodo slavili vekomaj vsi razumniki, duhovniki, obrtniki, rokodelci, oratarji, kmetje, dà, ves narod slovenski bode slavil spomin očeta Bleiweisa. Ves narod slovenski je in bode hvaležen očetu Bleiweisu in še danes mu obljublamo vsi, da hočemo delati in žrtvovati se za narodno delo v očetovem duhu, in to čustvo iskrene, narodne zahvalnosti izraža nam prva živa podoba: Obljuba slovenskega naroda očetu Bleiweisu, kateremu zahvalna Slovenija kot simbol narodnega čustva venča glavo z lovorjevim vencem. Podoba ta uzeta je torej iz našega časa; mi jo vidimo v narodnem življenju vsak dan, sicer v nekoliko drugačni podobi, ali mi jo vidimo. Videla jo je tudi cesarska milost in jo je cesarski odlikovala.

V temno, sivo preteklost slovansko, o kateri nam pripovedujejo nejasne stvari le skromne pravljice, vodi nas druga živa podoba: „Libuša prorokuje češko bodočnost Přemyslu. Kaj? Libuša prorokuje? Slovanka prorokuje? Ah, to mora biti nevarno prorokovanje. Dà, slovanskega prorokovanja se mi bojimo! Pred njim trepetamo! Pa pomiri se nervozni bralec. Ako te odvedem v daljnjo preteklost češkega naroda, v preteklost, v kateri se

nič ne vidi, kakor danes v Ljubljani nič, kadar jo pokriva gosta megla, videl bodeš nedolžno in modro slovansko devico, kateri je dal narod lepo ime Libuša, in to je malone vse, kar moreš videti. In vse to je pravljica, in kakor so letopisci stare pravljice rabili za svoje kronike, tako nam je tudi najstarejši češki letopisec Cosmas zabeležil na podstavi ustnega poročila, da je Libuša utemeljiteljica zlate matere Prage, katere svetovno slavo prorokovala je v svojem proroškem duhu oraču Přemyslu.

Dale milova češka kronika pripoveduje nam, da je Čeh privedel svoje rojake v današnjo Češko. Mnogo let je minolo in iz tega rodu se je porodil mož, kateremu so dali ime Krok. Krok je vladal in sodil na Vyšehradu, ki je najstarejše središče Čehov, vsej zemlji češki in učil je svoje rojake modrosti. Imel je tri hčerke: Kašo, Tetko in Libušo. Libuša je bila najmodrejša in uzorna devica, ki je radi svojih vrlin zaslovela po vsej zemlji. Njeno srce poznalo je le jedno ljubezen, ljubezen do češke domovine. Po smrti svojega očeta Kroka učila je ona Čeha modrosti, svetovala je svojemu narodu v stiskah in narodnih nevoljah, tolažila ga je, naj ne obupa, ter mu je prorokovala sijajno bodočnost in slavo zlate Prage, katera bode tako slavna,

da bode potem tudi šola krepkeje delovala na polji vzgoje in pouka. To pa se zgodi:

Ako se osnovnošolski zakon ne izreče samo za načela, da naj bodo učiteljski dohodki toliki, da učitelj stanu dostojno preživlje sebe in družino, ampak da tudi natančno določi minimum učiteljske plače, izpod katere ne smejo segati najmanjše učiteljske plače v nobeni pokrajini cislitavski. Ta minimum pa je po korenitih študijah socijalogov že določen ter znaša 500 gld. — Predlog se vsprejme.

Dalje nasvetuje, da se skrbi zato, da bodo krajni šolski predsedniki storili svojo dolžnost, kakor isto izvršujejo učitelji, ki na primer izkažejo vsakih 15 dnij otroke, ki ne dohajajo redno v šolo, a načelniki krajnih šolskih svetov ne store ničesar. Najumestneje bi bilo, da bil načelnik krajnega šolskega sveta vodja dotične šole.

Učitelj Strelec podpira ta predlog.

Učitelj Fran Praprotnik (Štajersko) pa se mu protivi, češ, da se pri taci določilih, kakor da bodi šolski vodja načelnik krajnemu šolskemu svetu, ne gre ozirati na lokalne razmere, kajti kar se je obneslo v Istri, ni za Štajersko. Sploh pa je današnji čas demokratičen in pri zastopih, ki se izvolijo, ne gre odkazovati, baš ta mora biti načelnik. — Predlog se ne vsprejme v zadnjem odstavku.

Poročevalec Gabršek nasvetuje, naj bi bili učitelji državni uradniki, a proti temu nasvetu se opomni, da imajo dežele določevati podrobneje o pravnih razmerah učiteljev tako tudi plače, torej tudi ne gre določiti minimum plače vsestransko na 500 gld., ker so v raznih deželah življenske razmere različne.

Učitelj Bogatec priporoča, naj bi se vsaj 500 gld. kot minimum plače določil.

Poročevalec Gabršek opomni, da so finančni stražniki bolje plačani, nego učitelji, poleg tega imajo še prosto stanovanje v vojašnici in nikakih drugih izdatkov, dočim ima učitelj stroške za časnike, knjige in mora biti dostojno oblečen. In vender, da si plača financerjev ni slaba, predložil se je, ni tega mesec dnij, predlog, da se jim še zboljša.

Sklene se, da odbor „Zaveze“ to stvar razpravlja z raznimi deželnimi odbori.

Poročevalec Gabršek poroča potem o pokojninah in nasvetuje, naj bi se o tej zadevi na pravilo boljše merilo ko doslej, 35 let službovanja določilo pa za popolno pokojnino.

Šolski nadzornik g. Žumer nasvetuje, naj bi se i o tej zadevi pooblastil zavezni odbor, da razpravlja z raznimi deželnimi odbori.

Učitelj Cenčič želi, da bi se službena leta štela od tedaj, ko učitelj stopi v službo. Ugovarja se proti temu nasvetu, da ko bi obveljalo to načelo, bi velika večina učiteljev ne napravila sposobnostne izkušnje.

Učitelju Grebenču zdi se sposobnostna izkušnja odveč, kajti ako je učitelj dostal prvo skušnjo, je gotovo sposoben.

Učitelj Praprotnik (Štajersko) naglašja, da morajo učitelji sami skrketi za vzgled, torej marljivo delati in učiti se. Proti temu, da bi se opustila preskušnja zmožnosti, mora se on določno iz-

javiti, kajti ravno omika pri učitelji mnogo stori, da ga tudi nasprotniki časte.

Učitelj Burnik meni, da naj bi pokojnina štela od onega časa, ko učitelj v službo stopi in ne dvomi, da se bode vsak učitelj požuril, da napravi skušnjo že zaradi starinske doklade.

Učitelj Letner misli, naj bi se določilo, da se mora napraviti skušnja v dveh letih, kolikor let pozneje jo kdo napravi, toliko let naj zgubi.

Učitelj Gradišnik pravi, da je gotovo vsak učitelj zato brižen, da napravi preskušnjo, a marsikaj pride vmes, da je v dveh letih napraviti ne more, tako vojaška dolžnost in drugo. — Pri glasovanji vsprejme se nasvet poročevalca g. Gabrška, da bi se pokojnina imela določiti po 35letnem službovanji.

Poročevalec g. Gabršek potem nasvetuje, naj bi se preskrbovanje učiteljskih žen in sirot boljše uredilo, da bi isti ne bili takorekoč na milost in nemilost ljudem. Po 10letnem službovanji naj bi dobili vdove in njih deca ali pa sirote vsaj 150 gld., po 20 letih 300 gld. in po 35 letih polovico zadnje plače učiteljeve.

Gospod Žumer opomni, da določitev v tej zadevi spada v deželno zakonodajstvo. — Potem se vsprejme nasvet poročevalca.

Nasvetuje se potem še, da naj se upeljejo zopet dvemesečne počitnice, na predlog učitelja Kende pa, da se uvedó zopet stara spričala, kar se vsprejme.

Učitelj Ribnikar misli, naj bi se izvoljenemu odboru ne naložilo precej prvi hip preveč dela, čemur g. Žumer pritruje ter opaža, da je bil tudi sklep o glasilu zaveze prenapljen in bi se po nasvetu g. Praprotnika (Štajersko) imel določiti za prihodnje letno zborovanje.

Učitelj Strelec naglašja, kako izvrstne so knjige, katere izdaje družba sv. Cirila in Metoda za šolsko mladino. Želeti bi bilo, da ker je gradiva že baje za daljnih pet zvezkov dovolj, da bi ne gnfli doslej izdani zvezki po omarah, nego bi se hitro razpečali mej ljudstvo. Potom poverjenikov bi se knjižice ložje in hitreje razpečale. Nasvetuje torej, naj bi se odbor „Zaveze“ obrnil o tej zadevi na družbo sv. Cirila in Metoda. — Obvelja.

S tem je dnevni red zborovanja končan, na kar podpredsednik g. Razinger z živio in slavalkici na presvetlega cesarja sklene zborovanje, učitelji pa zapoje stojé cesarsko pesen. Podpredsednik naznani, da bode naprosil vis. c. kr. deželno predsedništvo, da ta znak udanosti blagovoli naznaniti na najvišjem mestu.

Po zborovanji bil je banket v čitalnični restavraciji, kjer se je napivalo presvetlemu cesarju, slovenskemu učiteljskemu društvu, „Zavezi“ in nje prospehu itd. — Potem so učitelji od 4. do 7. ure si ogledali zbirke „Rudolfinuma“, o katerih bogastvu in izrednosti bili so presenečeni. — Ob koncu zborovanja naznanil je predsednik, da izvoljeni predsednik „Zaveze“, g. Stegnar, zaradi boleznih predsedništva ne more prevzeti. „Zavezo“ bode do prihodnjega občnega zbora vodil podpredsednik g. Razinger.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani, 26. aprila.

Nemški konservativci ne pričakujejo nič posebnega od vladne predloge novega šolskega zakona. Njih listi pa naglašajo, da mora državnozborna večina skrbeti, da se zakon tako spremeni, da bode ugajal katoliškej cerkvi. Nemškim konservativcem bilo bi veliko ljubše, da bi bila vlada se kar izrekla za Liechtensteinov predlog. V tem slučaju bi bili več dosegli. Sedaj pa nemajo dosti pričakovati. Brez vladnega pritiska bodo težko dobili večino za take premembe, ki bi jim ugajale.

Strajk tramvayskih voznikov na Dunaji je jako razburil prebivalstvo. Celotni mestni zbor, v katerem imajo še vedno židovski liberalci večino, se je zbal javnega mnenja in je storil proti „Tramvayski družbi“ odločne korake. Celotni židovski listi se potegujejo za voznike, seveda le iz hinavščine, da bi pokazali, da jim je za delavce res kaj mari. Napadaja pa hkratu protisemite, ki so porabili priloznost za izgrede. Židom bi bilo najljubše, da bi se nikdo ne bil brigal za tramvayske voznike. V tem slučaju bi družba polagoma že bila dobila družih ljudij in sedanji vozniki bi bili ostali na cedilu. Ko bi bilo židom res kaj za delavce, bi pa take stvari se ne vršile pri „Tramvayskej družbi“.

Vnanje države.

Radikalcem srbskim sedanje regentstvo nič prav ne ugaja. Radi bi je kako odstranili. Če se kraljica Natalija in metropolit Mihael vrmeta v Srbijo, bodo skušali jima izročiti regentstvo. To so priporočali razni ruski listi takoj po odpovedi kralja Milana. Taka premena bi ne bila prav v zmislu sedanje ustave in se tudi ne ve, če bi hoteli sedanji regenti z lepa odstopiti.

Bolgarska vlada je v velicih skrbeh. Premembe v Srbiji in Rumuniji ne bodo ostale brez upliva na Bolgarijo. Rumunska vlada je dala nekda zagotovila, da ne bode dopuščala, da bi se na njenih tleh delale kake priprave proti Bolgariji, a v Sofiji tem zagotovilom ne pripisujejo posebne veljave, ker je Cankov v Bukurešt prišel in se ondu vedno vekša ruski upliv. Jednako je v Srbiji. Radikalna vlada ne skriva simpatij do Rusije in gotovo ne bode tako podpirala mogočnejev v Sofiji, kakor jih je prejšnja.

Nova rumunska vlada se je odločila za Rusiji prijazno politiko. Posebno ministerski predsednik je vedno bolj odločno za Rusijo. Minister vnanjih zadev in vojni minister se pa prav ne uje mata z Rusiji prijazno politiko in utegneta dati ostavko. To bi bilo le želeti. Potem bi v ministerstvo poklicali nekaj nezavisnih liberalcev, to je pristašev one liberalne frakcije, katera je tudi prijazna Rusiji ter je pomagala konservativcem vreči obe zadnji vladi. S tem bode vlada dobila le trdnjšo podlago. Catargi je sam hotel poklicati v ministerstvo nekaj liberalcev, a je kralj hotel čisto konservativno ministerstvo. Kralj je s tem hotel vse liberalce potisniti v opozicijo in novi vladi že naprej spodkopati stališče, pripraviti jo ob večino v zbornici, kar se mu pa ni posrečilo.

Grški konzul v Sofiji Rangabe je bil velikonočne praznike v Plovdivu, kjer je na mnogobrojnem shodu grškega prebivalstva govoril o razširjenji helenizma. Namen temu govoru je bil gotovo delati propagando za grško stvar. Tako obnašanje grškega diplomata gotovo ne bode boljšalo odnosajev mej Grško in Bolgarijo. Da pri taci razmerah ni misliti na balkansko zvezo, je jasno, naj je v Belemgradu ali pa v Sofiji še tako žele. Ideja take zveze se je najprej bila porodila v Atenah, kjer so

kakor solnce na nebu. Libuša je vladala narodu. Pripoveduje se, da sta se brata Hrudoš in Stoglav sprla radi dedščine. Hrudoš je hotel po nemškem, torej tujem pravu osvojiti si vso dedščino, Stoglav pa je bil za to, da oba brata združno uživata dedščino po slovanskem običaju. Da bi to stvar razsodili, skliče Libuša lehe v posvetovanje in ti so se izrekli za slovanski običaj. Radi tega jel je Hrudoš hujskati narod proti Libuši, češ, kaj bo ženska sodila moškim, ter je govoril, da je nesrečen narod, kateremu vlada ženska. Modra in za blagor svojega naroda uneta Libuša videla je, da utegne nastati prepir na nesrečo narodu, in je prorokovala vsej gospodi češki, koga naj si izbero za kneza, da jim bo vladal. In rekla je, da si bode onega, kogar narod izvoli, uzela za moža. Dala je izvoljenim poslancem svojega konja in je rekla v proroškem duhu: „Ta konj bode vas vodil in vi le idite za njim; privedel vas bode k možu, ki ga bode videli zajutrkovati pri železni mizi; tega bodem si izbrala za moža in ta bode vaš knez in njega privedite na tem konju k meni“. Gospoda so šli za konjem in ko je konj prišel do reke Běline, ustavil se je na polju, kjer je oral velik mož. K temu možu priskoči konj. To je bilo v Stadicah in gopoda so imenovali tega moža Přemysl. Češki po-

slanci so razumeli, kaj to pomenja. Přemysl ustavi konja, zasađi otiko v zemljo in jih upraša, zakaj so prišli tako zgodaj, ko še ni dooral. Zakaj lakota in kuga bode prišla v deželo in zato je treba skrbeti za krub. Nato preobrne Přemysl plug, uzame kruha in sira, dene svoj zajutrek na plužno železo in začne jesti. Poslanci se posedejo okrog njega in so razumeli, da se je izpolnilo Libušino prorokovanje, ki je rekla, da bode češki knez zajutrkoval pri železni mizi. Ko je Přemysl zajutrkoval, pogledal je jeden poslanec na otiko in je zapazil, da je na otiki pognalo pet vej, iz katerih je uzraslo pet orehov. Štirji so koj usahnili, le peti je ostal živ. In Přemysl je zdaj tolmačil poslancem, kaj to pomenja, govoreč: „Suha otika je znamenje mojega suženjskega rodú. Otika se je brzo razevela, kakor je Libuša rekla, in moj rod, rojen kot suženj, bode zakraljeval vsej češki zemlji. Iz mene bode se porodilo petero kneževstvo; četvero bode brzo izginilo,

„páté vzektve velmi krásné
a vypustí svůj plod jasné“.

Rekši to Přemysl, napoti se s češko gospodo k Libušinem dvoru.

Ko je Přemysl došel k Libuši — vodil ga je konj — uzela ga je Libuša za moža, narod pa ga

je lepo sprejel, bogato obdaroval in priznal za kneza. In zdaj je Libuša v svojem proroškem duhu prorokovala Přemyslu bodočnost govoreč: „Jaz vem mesto, katero bode slavno na vesoljnem svetu, kakor solnce na obzorju. Zapomnite si moje besede: Iz njega izideta dve oljki, Vaclav je ime prvi oljki in Vojteh je ime drugi oljki. Oba od roda mojega prideta v nebeško kraljestvo. (Vaclav in Vojteh sta postala svetnika.) Stavite mesto tam, kjer vam jaz pokažem: Ob Veltavi pod Petrinom teše tesar prag s svojim sinom; radi praga dajte mestu ime Praga. Praga bode mogočna in slavna, knezi in kralji in ljudje močni kot levi; proti pragu poklanjajo glavo, da bi jo imeli zdravo, tako mestu mojemu bode čast in hvala.“ Tako je prorokovala Libuša bodočnost in slavo zlate matere Prage svojemu Přemyslu.

Tako lepa pravljica o Libušinem prorokovanju, katero se je izpolnilo na čast in slavo češkemu narodu, kajti narod si je sezidal zlato Prago tam, kjer mu je Libuša pokazala, in Praga je postala caput regni.

Po smrti Libušini razdvojil se je narod v dva taborja, v moški in ženski. Moški so bili zadovoljni, da vlada narodu mož, le češke device, ki so vladarsko pravico po izgledu Libuše zahtevale za se, protivile so se temu. Vse vrle češke device zdru-

se dolgo nadejali, da si bodo z njeno pomočjo priborili hegemonijo nad vsem Balkanom. Ko so pa v Sofiji spoznali, da imajo Bolgari in Srbi preveč moči v sebi, da bi se dali voditi od Grkov, pa v Atenah ne govore več o takej zvezi, temveč le nadaljujejo panhelenske agitacije po raznih turških pokrajinah, pa tudi v Vzhodni Rumeliji.

Povedali smo že, da hoče generalni državni pravdnik Quesnay de Beaurepaire tožiti več francoskih listov zaradi razžaljenja časti. Tožil jih pa ne bode v svoji uradni lastnosti, ampak kot zasobnik. Dotični listi pa sedaj širijo vest, da jih hoče le zato tožiti, da dobi denarja, ker mu bodo listi morali plačati v denarji, kar so mu škodovali na časti. Jeden list je že izračunal, da bodo te tožbe generalnemu državnemu pravdniku donesle 60.000 frankov. Generalni državni pravdnik pa hoče ves denar, ki ga bode dobil od pravnih, dati ubožcem Pariškim, da se mu ne bode moglo očitati dobičkaželjnost.

Dopisi.

Iz Konjic 23. aprila. [Izv. dopis.] O naših občinskih volitvah bi se dala knjiga napisati. Pristisk in sleparstva najgrše, najpodlejšje. Kar se je le dalo, so nam storili nasprotniki. Imena naših kandidatov so nalašč pokvarjena zapisavali, pooblastila nam zametavali, njim ugodna, četudi najkrivičnejša, seveda sprejemali s slastjo. Dr. Lederer je petkrat volil! Tatje, goljuhi kaznovanci — vse je bilo dobro. Navzlic temu nadvladali smo do pozne noči, včasih nad 40 glasov — potem 20 do 8 imeli večine. A z mrakom začeli so črni tički letati po vseh hišah, spavajoče iz postelj tirali, neke gospé (?) so dale zapreči vozove in se peljale v bližnje vasi, delile petake in v kočijah kmetske ženske na volišče spravljale, da so ondu pooblastila podpisale. Volilna komisija je bila cvet nemčurske garde, na čelu jej dr. Lederer. Da bi bila komisija narodna, imeli bi gotovo 20 glasov večine, ne oziraje se na vse drugo. — Proti volitvi uložili so narodni volilci ugovor ter blizu 24 toček navedli.

Prav lahko zmagali bi v drugem razredu. Le za 3 glase smo propali! Kar je le bilo mogoče, vse do zadnjega moža in pooblastila so zbobnali. Naših pa se je zaradi poraza v 3. razredu nekaj zbalo, nekaj je pa tudi kmetov, katere treba povsod siliti in tiščati. Iz vasi Bukovlje ni bilo nobenega, pa imamo 4 može tam, iz Konjiške vasi izostala sta 2, 2 v zadnjem hipu uskočila v nasprotni tabor. Žalostno je, da duhovniki že leta in leta nič ne storé, naš g. Mikuš niti prsta ne gane, pajdaši se skoro tržani. Da tega ni, zmagali bi gotovo sijajno.

Iz Pulja 24. aprila. [Izv. dop.] Dne 16. aprila praznoval je tukajšnji poštni višji oskrbnik gospod Edvard Schonta 40letni jubilej svojega službovanja. Jubilar je rodom Ljubljčan in službuje pri Puljskim poštenem uradu že 20 let. O tej priliki so temu rojaku našemu objavili z vseh strani toliko simpatij in visokega spoštovanja, da se tudi nam umestno zdi, opomniti javnost našo na trudoljubivega in uzornega uradnika — sodeželana.

Govorili smo nekega dne s tukajšnjim poštним uradnikom, Slovincem po rodu in duhu. Ta nam je naslikal prečudne razmere pri Puljskejši pošti — pravi ti „republik“ — kjer je funkcionarjev, katerim je pošta druga, irredentizem pa prva

žile so se, sezidale so ob Veltavi drugi grad, grad Dėvin (to je Devičji grad). V Dėvinu so se utaborile pod vodstvom Vlaste, možje pa so se jim smejali. Unela se je vojska, možje so udarili na grad Dėvin in poubili so vse device. In tako se je zgodilo, da je narodu vladala moška glava.

Toliko nam pripoveduje prijetna pravljica o idealni Čehinji Libuši, ki je gorko ljubila svoj narod in ki je zato hotela biti vladarica, ker nežna roka device mehko tepe, a moška roka globoko rani. Vsak narod ima takih idealnih žensk, in srečen je narod tudi danes, ki ima Libuše.

Tretja živa podoba: „Pobratimstvo Čehov in Slovincem“ govori sama tako jasno, da jej ni potreba pojasnila. Nam se dozdeva, da je to pobratimstvo tako naravno, kakor je naravno, ako se bratita štajarski in češki Nemeč pri kaki slavnosti na Dunaji ali kjer si bodi. Le nenaravno se nam zdi, ako se ne smeta bratiti brata! Morda naj bi se sovražila? Zadnja slika je živi izraz čustva in pobratimske ljubezni, katero gojita in čuvata dva naroda slovanska, sebi na čast, a gotovo v korist državi, katero podpirata s krvjo. Naj se torej krepi, kar je jedne krvi in jedne duše, rod slovenski z rodom Libuše.

Anton Trstenjak.

stvar in kateri bi zavod ta radi prelevili v lahonsko stacijo, da neso vajeti v pravih rokah. Gospoda Schonta zasluža je, da uradniki našega duha še prilično dobro izhajajo; s svojim taktom je zaščitil, da do sedaj še nikdo ni škode trpel radi političnih svojih nazorov, dasi so uradniki pošte Puljske raznih národnostij in različnih političnih mnenj. In kaj to pomenja, pojmiyo le tisti, kateri vedo, kako da sicer pri uradih po Istri šikanizujejo uradnike, ki imajo toliko samozavesti, da nečejo opravljati posla podajačev kliki irredentovski. In ako se vender le kaka krivica zgodi, obrni se vsakdo do gospoda Schonta in našel bo poslužnega in uljudnega funkcionarja, ki dobro ve, česa je dolžan javnosti, tudi slovanskej. Osobito zadnje dni se nam je ta gospod omilil, kajti bil je bela vrana mej uradniki, glasujoč pri volitvi v državni zbor za našega kandidata g. Mandića.

Osramotil je ta mož — dasi še iz stare šole — mnoge mlade „narodne“ uradnike, ki so se prav pogumno poskrili, ko je bilo treba kazati se.

Rekli smo, da so g. Schontu skazali simpatije od vseh strani. In takó je res bilo. Polkovnik 97. našega polka poslal je na predvečer jubilejnega dne vojaško godbo, da mu priredi podoknico. Mej godbo so prižigali umetni ogenj na trgu Allighieri. Na dan jubileja so pa prihajale častitke od vseh strani. Na večer bil je banket.

Končaje pridružimo se tudi mi gratulantom in voščimo možu, ki je tako izredno čvrst na duhu in telesu, da bi še dolgo vodil zavod svoj na korist javnosti in ravnopravnosti. —č.

Domače stvari.

Janez Šubic †.

Včeraj popoldne ob 2¹/₂ uri umrl je v Kaiserslauternu v renski Palaciji gospod Janez Šubic, akad. slikar in profesor na tamošnjem obrtnem muzeji v 39. letu dobe svoje. Pokojni Janez bil je brat slavnega našega umetnika Jurija Šubica, se je slikarije učil v Benetkah, Rimu in na Dunaji in dospel na izredno visoko stopinjo završenosti, kar najbolje priča to, da so ga Nemci, ki obilujejo na slikarskih močeh, pozvali kot profesorja na obrtni muzej v Kaiserslautern. Pokojnik napravil je veliko slik za razne cerkve na Kranjskem. Najlepša je menda ona v Šmartinu pod Šmarno goro in ona v Rudolfsaum. Dobili bi pa bili še umotvorov od njega, da ga ni zadela prerana smrt, katero je Janez Šubic menda že slutil, kajti pred dvema letoma hotel je odpovedati se službi in povrniti se v domovino, za katero je vedno gojil iskreno ljubezen, katere pa ne bode videl več. V pokojnem Šubici izgubili smo izrednega umetnika in vrlega rodoljuba, ljubeznivega prijatelja in društvenika. Blag mu spomin!

— (Umrl) je včeraj Josip Tavčar, trgovec v Ljubljani, v 30. letu svoje dobe Lahka mu zemljica!

— (Predstava na korist podpornemu društvu velikošolcev na Dunaji.) Častito občinstvo opozarjamo, da bode v nedeljo dne 28. aprila t. l. druga predstava v zgoraj omenjeni namen v dvorani Ljubljanske čitalnice. Ustopnice se dobivajo v čitalnični trafiki.

— (Obrtne strokovne šole v Ljubljani.) Dvorni svetnik Viljem Exner, ravnatelj tehnološkega muzeja na Dunaji, in Oskar Beyer, profesor arhitekture v umetnoobrtni šoli avstrijskega muzeja za umetnost in obrtnost, prišla sta danes zjutraj v Ljubljano ter sta si ogledala naše obrtne strokovne šole. Oba odlična strokovnjaka izrazila sta se zelo pohvalno o vodstvu in o uzorni uredbi šol. Prejšnji dan bila sta oba gospoda v Gradci; iz Ljubljane pojmeta v Gorico in Trst.

— (Zoper ponemčevanje slovenskih šol.) Občina Žalec v Savinski dolini, dobila je na svojo pritožbo zoper ponemčevanje ljudskih šol dne 24. aprila t. l. ukaz naučnega ministra od 15. marca 1889 šte. 3433, s katerim se je glede III. razredne šole v Žalcu razveljavil ponemčevalni ukaz dež. šolskega sveta štajerskega od dne 22. februarja 1887 šte. 823, ter se ukazalo, da mora počenši s prihodnjim šolskim letom biti v šoli v Žalcu slovenščina jedini in izključljivi podučni jezik; nemščina pa, da ostane kot neobvezni podučni predmet, ter je postavnemu zastopniku vsakega šolarja na voljo dano, v začetku vsa-

kega šolskega leta izreči, da dotični šolar ne bo obiskaval poduka iz tega neobveznega predmeta.

— (Duhovniške premembe.) G. Janez Ažman, župnik na Dovjem, dobil je župnijo v Gorjah. Gosp. Josip Bononi, župnik v Radovljici, in gosp. Karol Lapajne, župnik v Vavti Vasi, stopita stalno, gg. Ivan Brezovar, kooperator v Naklem in Simon Ažman, kooperator v Vipavi, začasno v pokoj.

— (Letošnje novačenje) začne v maju, na vrsti so l. 1866., 1867. in 1868. rojeni. Maja meseca prične naborna komisija svoje delo. Nabor bode v Litiji dne 6. in 7. maja, v Višnji gori 9. maja, v Velikih Laščah 11. maja, v Ribnici 13. maja, v Kočevji 14. in 15. maja, v Črnomlju 17. maja, v Metliki 18. maja, v Novem Mestu 20., 21., 22. in 23. maja, na Krškem 25., 27., 28., 29., in 31. maja, v Prevojah, 3. in 4. junija, v Kamniku 5. in 6. junija, v Škofji Loki 8., 11. in 12. junija, v Kranji 13., 14. in 15. junija, v Radovljici 17., 18., in 19. junija, v Ljubljani za okolico Ljubljansko 21., 22., 24., in 25. junija, na Vrhniki 26. in 27. junija, v Ljubljani v torek 28. junija. Pri dopolnilnem okrajnem poveljništvu št. 97 za Idrijo dné 3 in 4. junija, v Vipavi 6. in 7. junija, v Logatci 11. in 12. junija, v Loži 14. in 15. junija, v Postojini 17., 18. in 19. junija in v Ilirski Bistrici 21. in 22. junija. Na Štajerskem pa bode nabor vojaških novincev: dne 6. do 10. maja v Ljutomeru, 13.—21. na Ptuji, 23. do 29. maja v Brežicah, od 21. maja do 12. junija v Celji, 13.—19. junija v Slovenjem Gradci, od 21.—27. junija v Konjicah in Šmariji, od 6. do 12. junija v Radgoni, od 13. do 25. junija v Mariboru.

— (Vabilo.) „Celjsko učit. društvo“ priredilo bode dne 2. maja t. l. majnikov izlet v Rimske toplice in bode pri tej priložnosti praznovalo dvajsetletnico novih šolskih postav. Odhod iz Celja s poštним vlakom predpoludne ob 1¹/₂ 11. uri. Udeležitev banketa blagovolijo naj naznaniti gg. učitelji in gdč. učiteljice, kakor tudi drugi prijatelji šole vsaj do 1. maja t. l. nadučitelju gosp. Franu Pečarju, ali pa gostilničarju gosp. Ferd. Wautschuri, oba v Rimskih toplicah. K mnogobrojni udeležbi uljudno vabi odbor.

— (Na deželni podkovski šoli v Gradci) razpisanih je za uboge podkovače 10 deželnih stipendij po 50 gld., po mogočnosti s prostim stanovanjem. Vrhu tega razpisanih je še več stipendij po 50 gld. od nekaterih okrajnih zastopov in gospodarskih podružnic. Prošnje do konca maja.

— (Colni kompas.) Z ozirom na naše izvestje od 25. t. m. javlja nam trgovska in obrtniška zbornica, da je že izšla prva številka z naslovom: „Der Zollcompas, Sammlung der Einfuhrzolltarife der europäischen Zollgebiete und jener von Algier, Egypten, Marokko, Tunis und den Vereinigten Staaten von Amerika“. Ta kompas izdal je po naročilu c. kr. avstrijskega ministerstva c. kr. avstrijski trgovski muzej, ki je za list porabil vse izvorno gradivo, ki mu ga je dalo v porabo c. kr. ministerstvo unanjih stvari. Da bi se to podjetje čim bolj razširilo mej našimi krogi, ki izvažajo blago, določilo je trgovsko ministerstvo ceno izvodu po tiskovnih troških ter izcaša ta cena za tiste, ki se naroče do 15. maja 1889. l. le 3 gld. 30 kr. Po 15. maji bode se zvišala cena na 4 gld. 50 kr. Ljubljanska trgovska zbornica opozarja domače kroge na važni letnik in naznanja, da se tudi pri njej dobiva za znižano ceno.

— (Mariborska posojilnica) imela je od 1. januarja do 30. marca 187.361 gld. 83 kr. prometa. Posojil se je izplačalo 49.994 gld., vrnilo pa 24.676 gld. 78 kr., hranilnih ulog se je uložilo 51.907 gld. 19 kr., vrnilo pa 28.742 gld. 74 kr.

— (Razpisano) je mesto pristava pri okrajnem sodišči v Radovljici. Prošnje do dne 10. maja.

Telegrami „Slovenskomu Narodu“:

Dunaj 24. aprila. Tramvajske družbe upravni odbor sklenil je, da bode službo voznikov skrajšal na 12 ur na dan. — Pri izgredih bilo 40 stražnikov ranjenih. Včeraj zaprli so 99 osob in zaplenili mnogo plakatov z napisi: „Im interesse der Kutscher benützet die Tramway nicht!“ — „Ein Preat den Tramvay-Vampyren!“

